

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravništvo v
Katoliški tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemsi
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — h
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20.

V upravništvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — h
četrt " 5 " 50
mesec " 1 " 70.

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 262.

V Ljubljani, v četrtek 15. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Volilno gibanje.

Oklic štajerskih Slovencev.

Pri zaupnih shodih v Celji dne 1. oktobra t. l., v Mariboru dne 4. oktobra t. l. in v Ptuj dne 18. oktobra t. l. določili so se za slovenske kandidate na Spodnjem Štajerskem za razpisane volitve v državni zbor:

A. Za kmetijske skupine, ki volijo dne 8. januarja 1901 v sodiščnih okrajih:

1. Celje, Vransko, Gornji-grad, Laško, Šoštanj, Brežice, Kozje, Sevnica

gospod Hugon vitez Berks,
grajščak na Blagovni.

2. Maribor, Slov. Bistrica, Konjice, Slov. Gradec

g. Franc Robič,
profesor ter deželni odbornik.

3. Ptuj, Ormož, Št. Lenart, Rogatec, Šmarje, Ljutomer in Gornja Radgona

gospod dr. Miroslav Ploj,
dvorni svetnik na Dunaji.

B. Za mestne skupine, ki volijo dne 11. januarja 1901:

1. Celje, Žalec, Vitanje, Vojnik, Laško, Mozirje, Gornji-grad, Ljubno, Vransko, Rogatec, Šmarje, Brežice, Sevnica, Kozje, Konjice in Šoštanj

gospod dr. Ivan Dečko,
odvetnik v Celji.

2. Maribor, Slov. Bistrica, Slov. Gradec, Muta, Marenberg, Vuzenica, Ptuj, Št. Lenart, Ormož, Ljutomer in Središče

gospod dr. Radoslav Pipuš,
odvetnik v Mariboru.

C. Za splošno volilno skupino, ki voli dne 3. januarja 1901:

1. V sodiščnih okrajih Maribor, desni in levi dravski breg, Slov. Bistrica, Marenberg, Radgona, Cmurek, Lipnica, Arvež, Nemški Lonč, Stainz, Feldbach, Fehring, Fürstenfeld in Gleisdorf

gospod Franc Mlaker,
velepos. v Hošnici.

2. Za Celje, Vransko, Gornji-grad, Laško, Šoštanj, Konjice, Slov. Gradec, Ptuj, Ormož, Št. Lenart, Rogatec, Šmarje, Brežice, Kozje, Sevnica, Ljutomer, Gornja Radgona se ni določil definitivni kandidat, ampak sta se imenovala za kandidata gosp. *Jožef Žičkar*, dekan v Vidmu, in gospod *Dragotin Hribar*, lastnik tiskarne v Celji, med katerima dvema naj volilci sami odločijo, ker pri zaupnem shodu ne prvi ne drugi ni dobil večine.

Rojaki! Udeležite se polnoštevilno volitev ter dajte tem postavljenim kandidatom vsi svoje glasove!

V Celji meseca novembra 1900.

Narodni volilni odbor.

Snujmo volilne odbore!

Iz mariborskega okraja se nam piše: Kakor vé »Grazer Volksblatt« poročati, vršé se v mariborskem okraju prvotne volitve med 22. nov. in 5. dec. Marsikatera občina v tem okraju — blizu polovica vseh — je v nasprotnih rokah, a v mnogih teh občin so znatne slovenske manjšine v občinskih zastopih.

Kaj tu storiti, da bodo izvoljeni za volilne može zanesljivi naši pristaši? Pred vsem treba nekaj dni pred volitvijo vstrajno agitacije, ta pa bo najlažja in najbolj uspešna takrat, ako bo nekaj navdušenih in upljivih naših mož vsake občine sestavilo volilni odbor. Rodoljubi, skličite v ta namen v vsaki župniji, posebno še v nemškutarskih krajih, prihodnjo nedeljo 5 — 10 najzanesljivejših narodnih mož iz vsake občine na zaupni shod v skupen posvet. Na tem shodu se postavijo zanesljivi može za volilne može, za katere kot take naj glasujejo volilci pri prvotni volitvi.

Volilni odbor se na tem shodu sestavi; udje tega odbora se tako razdelé na posamezne dele občine, da dobi vsak svoj del, v katerem mora poskrbeti, da pridejo na dan volitve vsi volilni upravičenci gotovo na volišče. Zmaga naših kandidatov je po mnogih nemškutarskih občinah lahko mogoča, ker pri teh volitvah volijo le v občini stanujoči posestniki, odpadejo torej vsi nasprotni posestniki, ki stanujejo ali v Mariboru ali v bližnjih nemških krajih. Za volitev v peti kuriji pa se zabiči vsem našim večjim posestnikom, da zapovedo vsem polnoletnim moškim, bodisi hlapcem, pristavnikom ali viničarjem, da gredo vsi volit. Prosimo iskreno naše rodoljube, posebno še narodno našo duhovščino, da v tem oziru storé vsi svojo dolžnost.

Ob času volitev pridejo naši nezavedni ljudje najprej k pravi zavesti in k pravemu spoznanju, ako jih prav poučimo. Spominjamo se, da so za nasprotnike ugodno izpadle prvotne volitve v celó narodnih občinah bile poved, da so nasprotniki ojunčeni po prvem uspehu delali na vse kriplje, da so zmagali tudi pri občinskih volitvah. Možje, rodoljubi, na delo tedaj, da bo volitvena bilanca v mariborskem okraju letos ugodnejša za katoliško-narodno stranko nego je bila l. 1897! Vztrajnemu delu sledi gotova zmaga!

Kandidata Žičkar in dr. Ploj v Slov. goricah.

»Katoli. polit. društvo za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah« je imelo pretekli ponedeljek dobro obiskan volilni shod pri Sv. Trojici v Slov. goricah, na katerem sta se predstavila oba kandidata našega volilnega okraja: dekan Žičkar in dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj.

Izborno sta oba kandidata razvijala svoj program ter se soglasno strinjala v geslu: Vse za vero, dom, cesarja. Zato so pa tudi navzoči volilci obema kandidatom izrekli soglasno zaupanje ter ju sprejeli za svoja kandidata in sicer dr. Ploja v kmečkih občinah, dekana Žičkarja pa v V. kuriji. Tako je naše polit. društvo dalo parolo za ves okraj, in mi trdno upamo, da bosta v šentlenarskem okraju Žičkar in Ploj enoglasno izvoljena.

V. Pfeiferjevi volilni shodi.

Z Dolenjskega se nam piše: Preteklo nedeljo je imel g. Viljem Pfeifer pri Sv. Križu na Dolenjskem volilni shod. Udeležba je bila povoljna kljub deževnemu vremenu. Razgovor z volilci se je vršil stvarno in mirno. Predlagala se je izvolitev dosedanjega poslanca, katerega bomo volili, ker ga priporočajo njegove dosedanje skušnje in njegovo dosedanje neumorno delovanje ter njegova neodvisnost. »Narodovo« poročilo, da ni bilo nobenega volilca na shodu, je torej izmi-

šljeno. Istega dne popoldne je imel g. Pfeifer volilni shod v Cerkljah. V obilnem številu zbrani volilci so se izrekli za dosedanjega poslanca.

Volilno gibanje v Trstu.

Italijanska iredenta v Istri je napela vse sile, da bi v V. kuriji zmagala proti dr. Laginji. Njeno orožje je strahovanje, podkupovanje in obrekovanje; podpirajo pa Italijane še mogočni faktorji proti siromašnemu prebivalstvu.

V nedeljo je bil shod v Dolnji vasi v občini Roč. Shod je sklical dr. Trinajstić. Navzlic slabemu vremenu je bilo prisotnih do 600 volilcev, ki so z velikim navdušenjem proglasili svojim kandidatom dr. Laginjo. Ta je razvil svoj program, kateremu so vsi navdušeno pritrjevali.

Iz Trsta se nam piše: Italijani so v veliki skrbi za kandidata za V. kurijo. Nekateri bi hoteli, kakor sem Vam že nedavno javil, Spadonija, drugi žele rehabilitirati Edgarda Rascovicha, katerega so zadnjo nedeljo vrgli socialisti iz največjega italij. delavskega društva »Operaria trientisa«, ne da bi se mu zahvalili za 30letno načelovanje, tretji hočejo pa zopet »neutrálnega« župana Sandrinellija. Poslednji bi bil Slovincem izmed vseh kandidatov pač najbolj nevaren, ker bi se agitatorji lahko sklicevali na dejstvo, da so o volitvi župana glasovali tudi zanj okoličanski svetovalci. Sicer pa je pol. d. uštro »Edinost« neumorno na delu ter bodri naše volilce. — Za nedeljo skliče zopet dva volilna shoda v Bazovici in v Lonjeru. Da bi nam to pot bilo vreme milo.

Volilno gibanje v Istri.

Iz Trsta se nam piše: Italijani so si zopet najeli »den dummen Kerl«, da trobi potom graške »Tagespošte« najneverjetnejše neumnosti v svet. Precej časa je mož molčal, no volilna borba ga je zopet osokolila, da se je postavil na branik Italijanstva. Mož se dela norca iz naših dosedanjih ne uspehov o volitvi volilnih mož, pozablja pa s tem, da se še dosedaj niso vršile volitve v nobenem kraju, ki bi ga zamogli mi smatrati svojim.

Morda napne druge strune, ko bo slišal o izidih n. pr. volitev na Miljšini, ki pričnejo z 28. t. m. Sicer pa je menda Italijane same strah pred končnim izidom ter si z oblastnim in samozavestnim pisarjenjem delajo le sami sebi korajžo, kajti da mora biti nekaj gnilega v »regione Giulia«, o tem priča jokava pisava trž. »Piccola«, ki poziva istrske veleposestnike k disciplini. Isti so bili namreč toliko možati, da so hoteli govoriti tudi besedo o določanju kandidata za drž. zbor ter so zahtevali zbor, na katerem bi se posvetovali o tem vprašanju. No, »Piccola« to ni po volji. Danes javlja svedčano, da ital. pol. društvo istrsko skliče sicer veleposestnike na zborovanje, a samo v svrhu, da jim javi kandidata.

Več preglice, kakor ta mali boj v domači hiši, dela Italijanom V. kurija. Gotovo je, da so jim socialisti nevarni nasprotniki. Razven tega pa je tudi na Kastavščini Krstičeva slava obledela ter smemo pričakovati tamkaj precej prirastka naši stranki. Hrvatje in Slovenci bi menda imeli več vzroka, da govore o bodoči zmagi v V. kuriji nego Italijani, kar pa nas seveda ne sme slepiti, da bi ne delali neutrudno povsod in na vse dovoljene načine. Saj velja dokazati svetu, da je Istra po veliki večini slovanska, in najlepši dokaz za to dejstvo bi bila izvo-

litev dr. Laginje v V. kuriji. Potem bi nas niti toliko ne bolelo, če izgubimo en mandat v kmečkih občinah. Naša krivda ne bo, nego tistih, ki dovoljujejo v ustavni državi paševanje brezvestne klike, ki išče svoje ideale v drugi državi.

Blamaža za celovške mogotce.

Iz Celovca, dne 13. novembra. Na našem rotovžu neomejeno in samooblastno gospodujočo kliko je doletela krepka — blamaža! Deželna vlada je morala prvotne volitve za V. kurijo odložiti na nedoločen čas, ker ji je došel ugovor od strani mnogobrojnih volilcev, da so volilni zapisniki povsem nepravilno in nepopolno napravljeni!

Zasluga za to, da je prišla p. t. nemško-nacionalna gospoda do te blamaže, gre soc. dem., katerim je tako postopanje ravno prava voda na njihov mlin. Izdali so posebno izdajo svojega lista »Volkswille« z imenom: »Wie die Arbeiter in Klagenfurt um ihr Wahlrecht geprellt wurden«. Ta list pravi, da je v volilnih zapisnikih jedva 500 delavcev in da je 700—800 delavcev manj vpisanih, kakor l. 1897. Vpisani so samo mestni volilci, od delavcev pa samo oni, ki so se sami zglašili. Magistrat ni storil ničesar, da bi zvedel za delavske volilce in ni razposlal nobenih vpraševalnih pol.

To je pač delo nemško-nacionalne stranke, ki se je zanašala na to, da se nihče ne bo oglasil za svojo pravico in da bodo ostali lepo med seboj, da si izvolijo svojega pol-boga Lemischa. Le-ta je v nedeljo na »parteitagu« klical, da se mora njegova stranka odločno bojevati zoper soc. dem. Kako umevajo ta boj, so pokazali s tem, da jih kratkoma v volilne zapisnike niso sprejeli!

V svojem ugovoru se pritožujejo dalje zoper to, da se volitev prekine od 12. do 1. ure, ravno tedaj, ko imajo delavci čas ter morejo iti volit. Konečno ugovor kaže na zvižčno »svobodoljubnost« nemško-nacionalne stranke, ki nasproti ljudstvu hoče kazati svojo »ljubezen«, v istini pa mu zadržuje direktno in tajno volilno pravico. Napovedujejo tudi soc.-dem. shod za ta teden. No, takrat na rotovžu vsemogočna stranka gotovo ne bo slišala baš prijazne besede.

Ta slučaj zopet kaže, kakšen duh vlada ljudji, ki imajo pri nas doslej še vso oblast. Vzdržati svojo premoč na vsak način, — bodisi sredstvo še tako grdo, — to je alfa in omega njihove politike.

Danes so imeli pisarji na rotovžu in mestni sluga posla dosti. Raznašali so po hišah vprašalne pole, da zvedo za volilce. Ali tega niso mogli storiti prej, ob pravem času. Prihranili bi si bili vsaj toliko — blamaža o.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. novembra.

Zakaj se je nasprotovalo kompromisu v tirolskem veleposestvu? Na to vprašanje ve odgovoriti vsak, kdor se je kolikaj pečal z najnovejšimi razmerami na Tirolskem. Glavni in jedini vzrok je bil baron Dipauli, oziroma strah, da baron Dipauli res samo vsled kompromisa pride v državni zbor. To vest potrjujejo sedaj »Tir. Stim.«, pišeč: Kakor čujemo, je izviralo nasprotstvo proti kompromisu od liberalne strani jedino samo iz strahu pred Dipaulijem. Izdali so

parolo, da Dipauli ne sme biti zastopnik veleposestva. — No, tej želji se bo liberalcem ustreglo v polni meri, a ne radi tega, ker tako hočejo liberalci, marveč ker Dipauli sam ne mara kandidovati v tej skupini. — Imenovani list je pooblaščen izjaviti, da baron Dipauli ne kandiduje ne v veleposestniški, ne v tretji in ne v četrti skupini, torej bo baron Dipauli ali izvoljen v peti skupini, ali pa sploh ne bo poslanec. Dipauli ni mož, ki bi beračil za mandat. Državnega zbora on ne potrebuje, pač pa potrebuje njega državni zbor.

Proti dvoboju se je izjavil glasom poročila v »Vaterlandu« škofovski odbor pri sedanjih konferencah. V izjavi se naglašja, da so se avstrijski škofje že pred desetimi leti obrnili v Rim s prošnjo, naj se sveta Stolica izjavi proti tej pogubni razvadi. To se je zgodilo 12. sept. 1891. Istega leta v novembru so se obrnili škofje s posebno ulogo na skupno ministerstvo. Odbor se opetovano izjavlja proti dvoboju, posebno pa še proti sili v dvoboj, in vsled tega opozarja vse vernike na božje, cerkvene in državne zakone. Cerkev in šola, rodbina in občina naj delujeta proti tej nenravni razvadi.

Kompromis mejhrvatskima stranakama je gotova stvar, kar pa grozno boli Srbe in lahove. Prvi bodo postavili sedaj lastne kandidate, ki pa seveda nimajo nade na zmago. Govori se vsled tega, da je mogoč tudi kompromis mej tema dvema preziranimi strankama. Seveda bi tudi tak kompromis ne imel nikakega zaželenega uspeha.

Stadlerjeva afera v ogerski zbornici. V finančnem odseku se je minuli dan zopet razkorajil posl. Justhy nad nadbiskupom Stadlerjem in omenjal znane graje, potem pa pripomnil, da je baje papež pri vsprejemu obžaloval postopanje avstrijskih oblastev napram Stadlerju in izjavil, da morajo take graje poprej dobiti odobrenje svete Stolice. Poslanec je hinavsko vprašal ministerskega predsednika, koliko resnice je na tej vesti. No, Szell je moral odgovoriti, da so te govorice do cela izmišljene in da je bil nadbiskup Stadler vsprejet pri papežu, kakor vsak drug cerkveni dostojanstvenik. S tem je pač izpodbita vsaka nasprotna trditev.

Odprava sladkornih premij. V finančnem odseku ogerske poslanske zbornice je vprašal poslanec Matlekovic, kaj je z odpravo sladkornih premij. Finančni minister Lukacs je odgovoril, da so se sicer že pričele obravnave radi odprave direktnih in indirektnih sladkornih premij. Kako se te obravnave završe in kedaj, o tem minister ni mogel navesti nikakih podatkov, izrazil je pa željo, da se doseže popolno sporazumljenje. — No, sladkorni baroni bodo že poskrbeli za to, da se mastne premije ne odpravijo.

Preosnova v angleški armadi. Lord Salisbury je v nekem govoru minulega tedna naznanil javnosti, da namerava angleška vlada temeljito preosnovati ustrojstvo angleške armade ter posebno poskrbeti za to, da bo mogla biti Anglija pripravljena na vsako presenečenje. V njegovem načrtu je pred vsem pomnožitev stalne armade in pa nabava zadostne množine vojnih potrebščin. S tem načrtom se sedaj na dolgo in široko pečajo vsi angleški listi, večina njih pa svetuje vladi, naj pred vsem poskrbi za red v sedanji armadi in za potrebno disciplino, da ne bo zopet takih neprilik, kakoršne so se dogajale v sedanji vojski. Taka očitavanja vladi niso posebno ljuba in se nič kaj ne veseli prihodnjega zasedanja, v katerem pride ta stvar brezdvomno v razgovor.

Dopisi.

Iz Staregatrga pri Poljanah. Popotnik, katerega je zanesla dne 3. t. m. pot v belokranjski Staritr, čul si na večer mogočne strele, vso vas pa si videl veličastno razsvetljeno. Tamburaši iz sosednjega Predgrada so vrlo udarjali pred župniščem in pesem »Mi Tebe ljubimo, vsi Te spoštujemo!« se je lepo razlegala iz moških in ženskih grl tja v nočni mir. Dne 4. t. m. na zahvaljeno nedeljo pa si videl Staritr v praznični obleki, ves v narodnih trebovnikih, a pred župniščem še danes stojita dva z venci in ban-

derci odičena mlajčica, na katerih se svetila zgoraj navedena stiha.

Pred 10. uro spremil je občinski zastop z županom na čelu našega župnika v cerkev, kjer se je potem vršilo slovesno sveto opravilo z asistenco sosednjih gospodov duhovnov. Po sveti maši je pa izročil starotški gospod župan gospodu župniku diplomu častnega občanstva, katero je prav okusno izdelal g. R. Šeber v Postojini.

Kak pomen je imelo vse to ter kdo je to priredil? me vprašaš ljubi čitatelj. Odgovor: Našemu gospodu župniku Petru Režeku je ravno potekla četrstoletna doba tukajšnjega vzornega, plodonosnega službovanja kot župnik ter zajedno kot predsednik krajnega šolskega sveta in krajno šolski nadzornik. Njegova nesebična ljubezen do bližnjega sploh, njegova prava ljubezen do šole in pa njegova neutrudljiva marljivost mu je pridobila vsesplošno ljubezen, katera si je dala duška v zgoraj opisanem činu.

Iz velikolaškega okraja, 12. nov. Usojamo si uljudno vprašati: Ali je znano slav. deželnemu odboru, kako postopa na deželi g. nadzornik samostojne deželne naklade na žganje in pivo? Kakor znano, imajo po državnem zakonu gostilničarji in mesarji to prednost, da se za izključno ceno lahko odkupijo od užitninskega državnega davka od vina in mesa. Ta prednost ima to dobro stran, da so gostilničarji in mesarji prosti raznih sitnostij.

Tako smo se v velikolaškem okraju l. 1896 odkupili za tri leta za primerno ceno. Ko je obrok lansko leto potekel, je finančno ravnateljstvo vnovič razpisalo odkupnino v isti visokosti. Kar presenečeni pa smo bili, ko se je užitnina zvišala za 10 odstotkov. Mislili smo, da nam je podražil kakov zakupnik, ki se nadeja višjih dohodkov. Ni nam drugzega kazalo, nego da smo prevzeli užitnino za zvišano ceno. Kmalu pa smo zvedeli, da nam je odkupnino podražil g. nadzornik deželne naklade. Ta zvišana odkupnina pa nas je tako težila, da smo jo že prvo leto morali odpovedati. Letos pa je finančno ravnateljstvo zopet razpisalo odkupnino za 10 odstotkov nižje. Ali tudi letos nam je g. nadzornik podražil vsiljeno ceno za 10%.

Kaj hoče s tem g. nadzornik doseči? Morda deželi nekaj stotakov pridobiti? Naravnost izpovemo, da je prav, ker dežela sama pobira dež. naklado od žganja in piva. Toda takrat, ko so dež. poslanci sklepali o tem, gotovo niso hoteli gostilničarjem zvišati bremena in pa vpeljati novo konkurenco. Hoteli so le deželi nakloniti dohodke in pa odpraviti mnoga nepotrebna nadlegovanja. Tudi želimo, da bi bili g. nadzornik in njegovi uslužbenci bolj uljudni in razsodni nasproti strankam, da bi ne tirali za vsako malenkost pred gosposko.

Tožbe so jako pogoste in večinoma opravičene. Čuli pa smo tudi, da je gosp. nadzornik v dveh drugih okrajih istotako zvišal užitnino. To objavimo z najboljšim namenom, da sl. dež. odbor malo popraša, kako postopajo njegovi uslužbenci, in da odpravi nedostatke in vzroke opravičenih pritožeb.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. novembra.

Predavanje v »Katol. Domu«. Včeraj je predaval g. kanonik Sušnik zopet o pariski razstavi. Glavni predmet govora je bil obrtni del pariske razstave. Popisal je palačo za razsvetljavo »palais illumineux«, ki je bila ponoči krasno razsvetljena in je napravljala čaroben vtis. Omenjal je optično palačo in znani veliki daljnogled. Obširneje je govoril o stvarih razstavljenih v obrtniški palači, tako na pr. o električnih strojih, telefonih, brzojavah, poljedelskih strojih, vzeninah, oblekah, topovih, orožju sploh, o železnih izdelkih itd. Ker je zmanjkalo časa, nekaterih reči ni utegnil opisati. Če mogoče, bo še enkrat predaval o tem, kar je včeraj moral izpustiti. Predavanje je bilo zelo zanimivo. — Prihodnjo sredo 21. t. m. bo predaval g. dr. Evgen Lampe o ljudeh, ki imajo mušje oči.

Častnim občanom je imenovala občina Jezersko na Koroškem odkritosrčnega prijatelja slovenskih planin, g. profesorja J. Frischaufa v Gradcu.

Imenovana sta glavni učitelj na tukajšnji pripravnici Fr. Ilešič in vadniški učitelj Fr. Suher članoma izpraševalne komisije za splošne ljudske in meščanske šole.

Umrli je v Kočah na Štajerskem umrovljeni nadučitelj gosp. Bartol Marko v 77. letu svoje dobe. — V Mariboru pa je umrl dolgoletni ekspeditor knezoškofijske ordinarijatske pisarne g. Mihael Breznik, star 80 let.

Internacionala mej slovenskim učiteljstvom. »Učiteljski Tovariš«, ki je časih nosil na čelu Slomškovo podobo, pričel je hvaliti internacionalnost. Pred dnevi smo priobčili kričeč slučaj iz goriškega dež. učiteljskega društva. Naj danes navedemo še neki odstavek, ki priča, kako globoko je padla narodnonapredna narodnost. »Učiteljski Tovariš« piše: »Ako smo prav poučeni, so si izbrali udje deželnega učit. društva za Goriško in Gradiščansko kot svoje glasilo »Deutsch österr. Lehrerzeitung« — kar je popolnoma prav; malenkost, da ta časopis malce bolj vleče na Deutsch-national, se lahko prezre!« — Kdor bi se s tem nesrečnim stališčem ne strinjal, ga »Učiteljski Tovariš« opusuje s »klerikalcem«. »Edinost« je prav umestno opomnila: »Ali ni baš to znak nepovoljne evolucije v našem življenju, da se povdaranje narodnega stališča identificira s klerikalstvom! Na adreso narodnonaprednega učiteljstva, ki se zbira okoli »Učit. Tovariša«, pa so adresovane naslednje besede »Edinosti«: »Dekan Kompare je vskliknil na shodu v Barkovljah: duhovniki moramo biti z narodom; kajti tudi nas ne bodo trebali več, ko naroda ne bo... Gg. učitelji, ne pozabite, da ta rek velja tudi vam! Nikdo vam ne krati, da se organizujete in branite svoje stanovske koristi, ali čim vidimo, da se ta obramba začinja gibati v taki smeri, da bi mogla škodovati borbi za skupne narodne koristi, ne moremo drugače, nego da se postavljamo na stran teh poslednjih!« — Čas bi bil, da narodnonapredno učiteljstvo uvaža te besede, sicer bo ostalo mej našim ljudstvom — osamljeno.

Poučno knjižico namerava izdajati lavantinsko tiskovno društvo v Mariboru. V določenih obdobjih izhajajoči snopiči bodo razpravljali v poljudnem jeziku pereča vprašanja na verskem, narodnem, političnem, šolskem, socialnem in gospodarskem polju. Odkritosrčno priznamo, da nam je taka knjižnica v resnici potrebna, posebno za naš priprosti narod, da se bo temeljiteje lahko poučil o vseh teh vprašanjih. Časnik se navadno hitro prečita, potem pa dene na stran in se izgubi, knjižica pa ostane shranjena v domači knjižnici in jo človek lahko vsikdar ob potrebi vzame v rokó. Poznam priprostega slovenskega kmeta, ki se je iz enakih nemških poučnih knjižic tako poučil o raznih današnjih vprašanjih posebno gospodarskih, da sedaj kot spreten govornik nastopa na političnih shodih. Želimo le, da storjenemu sklepu tiskovnega društva slede kmalu dejanja!

Iz obrtnih krogov se nam piše: Dolgo časa že čakamo mali obrtniki, da magistrat razpiše dela za novo šolsko poslopje pri sv. Jakobu. Menda se vedno čaka, da pride razpis v javnost komaj en mesec prej, predno se dela prične. Tako mali obrtniki ne moremo vsega pravočasno pripraviti. Dela, katera bi, ako bi magistrat prej razpisaval taista, lahko prevzeli mali obrtniki, nam navadno odvzamejo veliki podjetniki. Ali je v tem, da se ne razpišejo dela, kak namen? Ali se jih na vsak način vedno hoče izročiti velikim podjetnikom? Mali obrtniki zahtevamo, da se dela takoj razpišejo! Tudi mi hočemo živeti!

Delavsko gledališče v Ljubljani. Prihodnjo nedeljo bode dram. odsek »Slov. kršč.-soc. zveze« uprizoril v »Katol. Domu« dve igri in sicer veseloigro »Štefan Zmeda« in žaloigro »Roparji pri Mariji Kulmski«. Sedeži se po 70, 50, 40, 30 in 20 kr. prodajajo v prodajalnici gosp. Breskvarja pred škofijo. Pričetek predstave bode točno ob 7. uri zvečer. Za »Roparje pri Mariji Kulmski« si je »Zveza« omislila novo garderobo.

V tukajšnje deželno bolnico je bilo v oktobru sprejetih 300 ženskih in 261 moških, skupaj 561 bolnikov. Ozdravljenih

so odpustili 321, zboljšanih 154. neozdravljenih pa 18. Umrlo je 26 bolnikov. Koncem meseca jih je ostalo v bolnici 328.

Z Gorenjskega. Radoveden sem pričakoval naših mož, ki so prihiteli v gorenjsko metropolo gledat novega kandidata, nekdanjega komija in sedaj župana Novaka. Dolgo jih ni bilo. Konečno vendar priropota zaželeni voz, ki jih je pripeljal Brž hitim k njim in jih povprašam po novem poslancu. Pripovedujejo mi, da je bila velika večina naših mož navzoča, kako zelo so se osmotali liberalci meneči, da bode kandidatura g. Pogačnika kar jednoglasno odklonjena. Prepričati pa so se morali nasprotno, da s svojim liberalizmom ne bodo prav nič opravili pri naših vrlih možeh. Ko pa so začeli po svoji stari čifutski navadi udrihati po duhovnikih, tedaj nismo mogli več mirno poslušati; kmalu bi jim bila slaba predla, pripovedovali so. Eden izmed županov mi je dejal: rotarji smo, a takih surovežev in tako eurovih besedi, kakor smo jih slišali od liberalcev, pri nas nikdar ne čujemo. Pri tem shodu v Kranju in na katoliškem shodu v Ljubljani smo spoznali do dobra, s kakimi ljudmi imamo opraviti. Razšli so se s trdnim sklepom, da oddajo v prihodnjem mesecu svoje glasove kandidatom katoliške narodne stranke. Prepričana naj bo liberalna klika, da s takimi shodi, kakoršne sklicujejo možje a la pisar Eržen in drugi njegove vrste, osmeši povsodi najbolj samo sebe.

—o—

V Trzinu bodo pričeli prihodnjo spomlad zidati novo poštno poslopje.

Ljubljanske novice. Žile prerazal si je ob napolnjenju steklenic tukajšnji pekovski mojster in slaščičar g. Jakob Zalaznik. Gospoda Zalaznika so prepeljali v bolnico, kjer je že, kakor čujemo, izven nevarnosti. — Restavrator na južnem kolodvoru je južna železnica, kakor se govori po Ljubljani, odpovedala gospodu Hafnerju. — Mraz je postal laškim delavcem, ki so delali pri stavbi novega Franc Jožefovega mostu. Popihali so jo iz Ljubljane v gorkejšje kraje. Namestu njih delajo sedaj pri zgradbi novega mostu domači delavci. — Povožen je bil včeraj zvečer na Starem trgu delavec Anton Zajec, stanujoč v Florijanskih ulicah št. 48. Poškodovan je na glavi. — Sovražnik purmanov je učenec vrtnarja g. Korsika. Včeraj je purmanu pekovskega mojstra Bizjaka odbil nogo, drugzega purmana pa je tako ranil, da je bil ves v krvi. — Franc Podgoršek, ki je, kadar ga prime dobra volja, krojaški pomočnik, je prišel prav »nobel« v gostilno k Ravniku, kjer je snedel jeden golaš, popil jeden liter vina in zbežal — v »Narodni Dom«, ne da bi kaj plačal. Podgorska so dobili zaprtega v »Narodnem Domu«, odkoder ga je spravil policijski stražnik Hudales na rotovž, kjer je Podgoršek že star znanec.

Pozor skladatelji! Iz Trsta smo prejeli: Pevski društvi »Slava« pri sv. M. M. spodnji in »Vesela« v Šklednju sta sklenili, da si naročita dve lahki, melodijozni pesmi, s katerima hočeta nastopiti prvo nedeljo meseca januarja o priliki prvega ljudskega plesa v Šklednju (v dvorani g. Sancin - Cemota). To bo jako dobro vplivalo na naše ljudstvo v tem okraju in po okolici sploh, ker bo nekaka akcija proti širjenju laških canzonet, s katerimi prihajajo Italijani navadno ravno o pustnem času. V ta namen sta sklenila odbora rečenih dveh pevskih društev, da razpišeta nagrado 50 K onemu skladatelju, ki dopsilje dve najbolji taki pesmi. Pesmici naj budeta zloženi samo na dva glasa (ali pa tudi na tri, n. pr. prvi in drugi tenor in bas). Glavno pa je, da sti skladbi lahki, tako da se jih lahko nauče tudi priprosti peveci in da se razširita tudi mej ljudstvo, čim jo bo slišalo dva trikrat. V presojo doposlanih pesem se konstituira poseben odbor samih dobrih pevcev in sodilo naj bo tudi občinstvo samo. Pripomniti je še, da jedna bodi bojna pesem, druga pa ljubavna. Skladbe naj se dopsiljejo odboru enega ali drugzega imenovanih društev pod posebno šifro skladateljevo do 3. decembra 1900. Na eventuelno pozneje došle skladbe se ne bo jemalo ozira. Obračamo se torej do gospodov slovenskih skladateljev, da ustrežejo tej naši prošnji, kajti stvar je tudi eminentno narodno-političnega pomena.

Priporočilo. Kapelan Mart. Škerjanec priporoča vsem prijateljem in znancom svojo drago včeraj umrlo mater v pobožen spomin in molitev. Veselili so se, da bodo čez dve leti obhajali zlato poroko med svojimi odraslimi šesterimi otroci, zlasti med štirimi sinovi, vsemi odsluženi vojniki. Upajmo, da jim je ljubi Bog pripravil večje in trajnejše veselje!

Razpisane dijaške ustanove. (Dalje.) Drugo mesto dijaške ustanove Adama Frančiška Schagerja letnih 97 K 20 h, ki se more po dovršenih gimnazijskih naukah uživati tudi še v bogoslovju. Pravico do nje imajo: a) sorodniki ustanovnikov, in b) ubogi meščanski sinovi iz mesta Kamnika. Pravica predlaganja pristoji Janezu Schlagerju, mlinarju v Zagorju. — Od ljudske šole počenši na noben naučni oddelk omejena ustanova Andreja Schurbija letnih 60 K za učence in dijake iz rodbin: Mihael Schurbi, Ivana Sluga in Frančišek Vavpotič iz Podgorja pri Mekinah. — Drugo mesto na šest let gimnazijskih nauk omejena ustanova Friderika Skerpina letnih 112 K za dijake iz rodbine Skerpin moškega in ženskega rodu, s posebnim ozirom na moški rod; če sorodnikov ni, za dijake iz mesta Kamnika. Predlagavec je najstarejši iz ustanovnikovovega sorodstva, zdaj c. kr. finančno-stražni nadkomisar Jožef Viditz v Ljubljani. — Prvo mesto dijaške ustanove Matija Sluge letnih 128 K, ki od gimnazije začeni ni omejena na noben učni oddelk. Pravico do nje užitka imajo dijaki iz Slugovega očetovega in Krokichevega materinega sorodstva, kadar ni teh, dijaki iz vasi Ihan, naposled dijaki s Kranjskega sploh. Pravica predlaganja pristoji zdaj Frančišku Šifrarju iz Srednjih Bitinj in Matiju Hafnerju iz Dorfarjev. — Na gimnazijske nauke omejena dijaška ustanova Adama Sontnerja letnih 80 K, ki pa se sme samo pet do šest let uživati. Do nje užitka imajo pravico: a) najprej sorodniki po sorodni vrsti, b) kadar ni teh, ubogi meščanski sinovi iz Ljubljane, in kadar ni teh, kiersibodi rojeni dijaki. Pravica predlaganja pristoji stolnemu kapitelju v Ljubljani. — Prvo mesto dijaške ustanove kanonika Jurija Supana letnih 89 K 13 h. Pravico do te ustanove imajo dijaki iz zakonskih potomcev bratov in sestra ustanovnikovih, in sicer potomci njegovih bratov Tomaža in Jakoba v moškem kolenu skozi vse rodove in njih potomci v ženskem kolenu; potomci njegovih sestra pa samo do četrtega rodu pod posebnimi ugodnostimi, in kadar ni teh, drugi sorodniki do četrtega rodu, ali pa dijaki, rojeni v vasi Zasipi; naposled dijaki iz župnij Zasipi, Zgornje Gorje in Bled. Pravico predlaganja ima vsakočasni župnik v Zasipih v družbi s posestnikom hiše št. 1 v Zasipih, dokler je ta z ustanovnikom v sorodu, drugače pa v družbi s cerkvenimi ključarji v Zasipih. — Drugo in šesto mesto dijaške ustanove Ant. Thal-nitscherja pl. Thalberga letnih 210 K, ki se more po dovršenih gimnaziji uživati samo še v bogoslovju. Pravico do nje imajo najprej potomci ustanovnikovih sestra in potem drugi gojenci v knezoškofjskem deškem seminarju (v Alojzijevežu) v Ljubljani.

(Konec prih.)

Zdravje v Ljubljani. Od 4. do 10. novembra je bilo 15 novorojencev, 26 jih je umrlo in sicer 3 za jetiko, 2 za vnetjem sopilnih organov, 1 v sled mrtvouda, 20 za različnimi boleznimi, med njimi je bilo 6 tujcev, 10 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 1 za škrlatico, 5 za vrtico, 1 za ušenom.

Iz ljubosumnosti je minulo nedeljo v Zgor. Gameljnu z gnojnimi vilami udaril po glavi Ant. Letnar svojega druga Jan. Dobravca in mu zdrobil črepinjo. Nezvestnega so prepeljali v bolnico, Letnarja pa k ljublj. dež. sodišču.

Ženske na vseučilišču. Na zdravstvenem oddelku dunajske univerze je vpisanih sedaj 12 slušateljic, na filozofskem pa 6.

Društva.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem) zboruje v soboto dne 24. novembra ob 6. uri zvečer v kmetijsko-kemičnem preskuševališču, Salendrova ulica II. nadstr. (kmetijska družba). Dnevni red: Direktor dr. E. Kramar: O kemizmu in bakteriološki preiskavi vode. Po predavanju razkazuje di-

rektor zavoda g. dr. E. Kramar vredbo in aparate preskuševališča. Po seji prijateljski sestanek v gostilni »Fantini«, Gradišče. — Dne 26. novembra zboruje društvo hrvatskih zdravnikov v Zagrebu. Umemost bi bilo, da se jim vne njih poset v Ljubljani. Člani, ki nameravajo iti v Zagreb, blagovole naj se javiti pri podpisnem. — Odhod bi bil 26. novembra ob pol 11. uri z brzovlakom. Dr. C. Šljamer, predsednik.

(I. občnega zbora društva v pospeševanje obdelovanja ljubljanskega barja, ki se je vršil 8. t. m. ob 11. uri dopoldne v mali dvorani »Mestnega doma«, udeležilo se je 400 oseb, in to večinoma gospodarjev z barja. Ker se načelnik provizoričnega odbora g. ljubljanski župan Ivan Hribar radi boleznih ni mogel udeležiti zborovanja, otvoril je dr. E. Kramar, ravnatelj kmetijsko-kemičnega preskuševališča zborovanje, pozdravil navzoče, omenil da je slavno c. kr. dež. predsedništvo potrdilo društvena pravila, ter v kratkem označil namen društva. Kot zapisnikar je prisostoval g. nadučitelj F. Črnogoj. Potem so se vršile volitve predsednika in odbor-nikov. Predsednikom je bil izvoljen mestni župan Ivan Hribar, za odbornike pa: Dr. J. Kosler, veleposestnik v Ljubljani, Dr. E. Kramar, ravnatelj v Ljubljani, Gabrijel Jelovšek, župan in posestnik na Vrhniki, Jože Kušar, posestnik in župan na Brezovici, Vinko Ogorelec, posestnik na Škofelci, in Jakob Erjavc, posestnik na Studencu. Kot članarina določili ste se dve kroni na leto. Na to je imel g. dr. E. Kramar jako zanimivo predavanje o delovanju kmetijskih od c. kr. min. za kmetijstvo subvencioniranih poskuševališč na barju in o njih praktičnih uspehih. S tem zborovanjem je bila tudi zvezana mala, a jako lično vrejena razstava kmetijskih pridelkov imenovanih poskuševališč, katera je navzoče jako zanimala in pokazala, da se kmetijsko kemično poskušališče bavi uspešno tudi s praktičnimi kmetijskimi poskusi. Društvu je pristopilo že lepo število članov in želeli mu je vsestranska podpora in najboljši uspeh.

(Bralno društvo v Žireh) je v nedeljo 4. t. m. praznovalo svojo 20letnico ter tem povodom priredilo veselico, ki je bila mnogobrojno obiskana. Slavnostni govornik, g. Fr. Oswald iz Idrije, je pojasnjeval koristi bralnega društva za izobrazbo ljudstva po dobrih časniki in knjigah. Pevski zbor je pod vodstvom gosp. P. Šilca izvršil svojo nalogo v občno zadovoljnost. Nato so z najboljšim vspehom predstavljali igro »Berite Novice« domačini, in sicer gg. Matej Mohorič, Gregor Demšar, Ivana Demšar in Ivana Mohorič. Konečno je bila tombola, za katero so nekateri prijatelji darovali primerne dobitke. Odbor izreka srčno zahvalo vsem, ki so pripomogli k vspehu. Društvo ni politično, ampak ima nalog, da skrbi za omiko in pošteno zabavo priprostega ljudstva.

Telefonska in brzojavna poročila.

Šoštanj, 15. nov. Okolica Soštanj je volila včeraj štiri volilne može, ki volijo zanesljivo vsi Žičkarja. Živela šaleška dolina!

Budišče, 15. nov. Tu se razširja vest, da bo posl. Szilagyí imenovan notranjim ministrom.

Pisek, 15. nov. (C. B.) Porotniki so soglasno zanikali vprašanje glede zavratnega umora Hruze, pritrdili pa soglasno vprašanjem glede sokrivde umora Hruze in Klime ter obrekovanja Erbmanne in Wassermann. Hilsnerja je obsodilo sodišče na smrt.

Pisek, 15. novembra. Vojaška posadka je konsignirana, orožništvo na konjih. Hilsnerjeva zagovornika sta vložila ničnostno pritožbo. Sodišče se je posvetovalo, ali naj se Hilsnerja priporoči v pomiloščenje. Hilsner je obsodbo vsprejel s smehljajem, kar je vzbudilo občno nevoljo. Po obravnavi je ljudstvo na ulici pozdravilo porotnike s slava-klici. Dr. Baxa in dr. Pevnyja je spremilo ljudstvo do nju stanovanj. Dr. Auredniček in dr. Vodicka sta bila sprejeta s »Hanba!«-klici ter je prišlo pred nju stanovanjem do burnih demonstracij. Okrajni glavar ni mogel pomiriti ljudstva. Oblasti so morale poslati po dr. Baxo, ki je prišel mej množico ter jo prosil, naj se razide. Množica je ugodila njegovi želji.

Pisek, 15. nov. V »Hotelu Univer-sal« je bil sinoči na čast dr. Baxe slavnostni koncert. Ko sta se po obravnavi dr. Auredniček in dr. Vodicka hotela z izvoščkom odpeljati, ju ni hotel peljati noben izvošček. Izvoščki so izjavili ob pritrjevanju množice, da bi

bila sramota voziti ta dva gospoda. Po ulicah so se pomikale skupine, ki so uprizarjale male demonstracije proti židom. Na okrajnem glavarstvu se boje dogodkov v okolici.

Belgrad, 15. nov. Zanesljiv vir poroča, da je kralj Aleksander z razkraljem Milanom sklenil naslednjo spravo: Aleksander izposluje od prihodnjega zasedanja skupščine Milanu letno apanažo pol milijona frankov, ki se naj mu postavno ugotovi. Do tedaj dobi Milan na leto 300.000 frankov. Aleksander mora izkazovati Milanu sinovsko spoštovanje in ga ob ugodnih razmerah pozvati nazaj v Belgrad. Milan se zaveže, da bode stanovan izven Avstro-Ogerske monarhije.

Petrograd, 15. nov. (C. B.) Car je obel za legarjem. Tek boleznih se razvija povoljno.

Berolin, 15. nov. V pokritje stroškov za ekspedicijo v Kino zahteva vlada 152.750.000 mark; mej temi 119.8 milj. za vojno, 28.8 za mornariško upravo in 3.8 za poštno upravo. Stroški se razdele na vse zvezne države in tudi na Bavarsko.

Kolin, 15. nov. »Köln. Ztg.« poroča, da bode angleško ministerstvo stopilo pred zbornico z zahtevo po kreditu 12 milij. funtov. Opozicija bode proti temu razvila boj in upela v debato tudi južnoafriško vojno.

Bruselj, 15. nov. V pristanišču Hongkong so se poškodovale tri angleške vojne ladije. Potopilo se je več kitajskih ladij. Več sto ljudij je utonilo.

Suez, 15. novembra. Parnik »Gelderland« je došel sem s Krügerjem na krovu. Krügerja ni smel nihče obiskati in se tudi ni pokazal. Njegovo zdravstveno stanje je povoljno.

London, 15. nov. »Standard« poroča iz Shanghaija 10. t. m.: Hart je določen, naj v sporazumu z ostalimi zastopniki določi odškodnino. Li-Hung-Čanga je imenoval cesar glavnim poveljnikom severne armade mesto generala Yunglu.

Shanghai, 15. nov. Listi poročajo iz Hsiana: Cesar je brzojavil uradnikom v Pekinu, da bi se bil že davno vrnil v Pekin, ko bi mu njegovo spremstvo ne odrekalo pokorščino. — Vest o smrti cesarice-vdove se tu potrjuje, ob-jednem se javlja, da je cesarica velela usmrtiti dva cesarjeva zaupnika, ki sta hotela oddati neko cesarjevo brzojavko.

London, 15. novembra. Glede kin-neškega vprašanja vlada mej poslaniki popolno soglasje. Kitajska vlada sprejme vse mirovne pogoje razven zahtevanih smrtnih kazni. Cesar Kwangsu se je že pred 14 dnevi hotel podati v Pekin ter se je o tem dogovarjal z grofom Walderseejem, ki mu je obljubil vojaško pomoč. Princ Tuan in general Tung Fu Sian sta grozila, da cesarju ne sledita in da bodeta prestolonaslednika progla-sila cesarjem. Zbrala bota veliko vojsko v Konlu in v Mongoliji, na kar se je cesar ustrašil.

Zaročenca.

(I. promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B.-č.

(Dalje.)

Isto storé oni, ki so bili raztreseni po raznih krajih. Nekateri pa so se privadili na novo življenje ali pa so se mu sami udali, bili so večji del v dolini doma. Vrnili so se na polja in se lotili rokodelstva, katero so znali že od mladih nog. Tujci pa so ostali v gradu kot služabniki. Bog jih je blagoslovil z njih gospodom vred. Smeli so neoboroženi hoditi naokrog, a uživali so vender spoštovanje.

Ko so prišle nemške čete, zatekli so se beguni iz že preplavljenih in onih vasij, ki so bile v nevarnosti, v grad. Neznanec je bil vesel, da so stiskanci poiskali njegovo zidovje, katerega so se preje bali kot strašila. Sprejel jih je bolj hvaležno nego pri-jazno, in dá naokolo poročiti, da je njegova hiša vsakemu odprta. Takoj utrdi dolino in grad, ako bi morda pešci in konjiki tudi tukaj skušali udreti.

Hlapce, ki so mu še ostali, zbere; bilo jih je malo, a bili so jaki kot Tortijevi stih. Govori jim o lepi priliki, katero jim je Bog dal, da podpirajo ubožce, katere so sami tolikokrat stiskali. Z velevalnim glasom, kakor bi bil prepričan, da mu ubogajo, pové jim, kaj naj storé in kako naj se obnašajo, da bode ljudstvo v njih videlo le svoje zaščitnike in prijatelje. Iz podstrešja dá pri-nessi puške, meče in sulice, ki so že dolgo gori rujavele, in jih razdeli. Potem pové svojim kmetom in najemnikom v dolini, da naj pridejo z orožjem v grad. Kdor ni imel orožja, dá mu ga. Nato izbere par častnikov, kateri naj bi drugim poveljevali; določi po-samezne straže pri vhodu in drugod v do-lini, na griču in pri grajskih vratih, določi kako in kedar naj se menjajo, kakor je že preje bilo navadno v gradu.

V kotu podstrešne izbe je stalo orožje, katero je sam nosil preje; puška risanica, meči, bodala, pištole, noži. Nikdo se jih ne dotakne, a sluga sklenejo gospoda vprašati, katero orožje si želi. »Noben«, odgovori neznanec. Bodisi vsled kake obljube, bodisi namenoma je neoborožen načeloval svoji posadki.

Ob enem je dal dela drugim služab-nikom in podložnikom. V gradu so morali pripraviti ležišča za kolikor mogoče mnogo oseb, postaviti postelje, po tleh položiti slamnice in odeje. Zapovedal je tudi, da se preskrbi živež za ljudi, katere bo mu Bog poslal in katerih je bilo od dneva do dneva več.

Tudi sam ni rok križem držal. Zvunaj in znotraj gradu, povsod po griču, v dolini je hodil okrog straž in jih hrabil, vse ogle-dal in vredil z besedami, z očmi in s svojo navzočnostjo. Domá in na cesti je došlece prijazno sprejemal. Vsi, ki so ga že videli ali še ne, gledali so ga kot začarani in za trenotek pozabili bedo in bojazen, ki ste jih sém prignali. In še so gledali za njim, ko je že odšel po cesti.

Trideseto poglavje.

Čeprav ljudje večji del niso vkupaj vreli od one strani, odkoder so prišli naši beguni, temveč od nasprotne strani, vender so srečavali mej potjo jednake nesrečnike, ki so s postranskih potov prihajali na glavno cesto.

V takih okoliščinah se vsi ljudje mej sabo poznajo kot stari znanci. Kadar voz sreča kacega pešca, izprašujejo drug dru-zega. Ta je ušel kot naši beguni in ni hotel počakati vojakov, oni je že slišal boben in trobente; tretji jih je celo že videl in v čudnih bojah prestrašeno popisuje grozne obraze.

»Le sreča za nas!« pravite ženi. »Hvala Bogu! Naj se zgodi, kar hoče, da smo le mi varni!«

A don Abbondio se prav nič ne veseli. Začne ga skrbeti to vrenje ljudij, ki je bilo posebno na jedni strani močno. »Lepa reč!« godrnja k ženskama, ko ni nikogar naokrog, »lepa reč! Ali ne veste, da ljudje po sili vabijo sovražnike, ker se vsi zbirajo na jednom mestu? Vse beži in se skriva, doma ne ostane nikdo. Mislili bodo, da so tu gori zakladi. Gotovo pridejo gori. O jaz nesrečnik! Kam sem zašel!«

»Saj ne pridejo gori«, pravi Agnese, »ker imajo tudi ti svoje opravke. Razven tega sem vedno slišala, da je bolje, če nas je v nevarnosti mnogo skupaj.«

»Mnogo? Mnogo?« odgovori don Abbon-dio. »Ubožica! Ali ne veste, da vsak suličar sto tacihi pojé? Ne bilo bi prijetno, tičati sredi boja. O jaz ubožec! Boljše bi bilo iti na gore. Vsi tiščé na jeden kraj! ... Sitneži!« godrnja bolj tiho: »Kar naprej in naprej! Kot brezumna živina!«

»Isto bi lahko drugi o nas rekli«, pravi Agnese.

»Jezik za zobmi!« reče don Abbondio. »S čenčami ne opravimo ničesar. Kar je storjeno, pa je. Zgodi naj se božja volja! Bog naj milo ravna z nami!«

Še bolj se prestraši, ko ob vhodu v dolino zapazi oboroženo stražo, utaborjeno deloma na pragu neke hiše, deloma v pri-tlični sobi. Don Abbondio jih po strani gleda. Niso sicer oni obrazi, katere je videl, ko je bil prvič tu, če pa so bili isti mej njimi, izpremenili so se precej. Kljube temu ga mravljinci spreletavajo pri tem prizoru. —

O jaz ubožec! — misli si. — Tako se nam godi, če smo nórci. Ne more biti drugače; saj to bi si lahko mislil o takem človeku. Kaj hoče? Ali želi boj? Ali hoče postati kralj? O jaz ubožec! V teh okolščinah bi se moral pod zemljo skriti, a on se kaže, kolikor se more, kakor bi jih hotel privabiti.

„Glejte gospod župnik“, pravi Agnese, „tu so dobri ljudje, ki nas bodo branili. Naj le pridejo vojaki! Ti niso kot naši strahopetci, ki znajo samo teči.“

„Tiho!“ odgovori don Abbondio tiho a ježno: „tiho! Saj ne veste kaj govorite. Prosite Boga, da se bo vojakom mudilo naprej in da ne izvedo, kaj se tu godi, kako se grad izpreminja v trdnjavo. Ali ne veste, da je vojakov naloga, polastiti se trdnjav? In nič drugega. Za nje je naskok lahak, kakor bi šli k poroki. Kar najdejo, ostane njim, ljudi pa pomoré. O jaz ubožec! Mogoče se skrijem tja na one skale. V boji me ne smejo zalotiti, ne smejo, ne smejo!“

(Dalje sledi)

Cena žitu na dunajski borzi

dné 14. oktobra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K	7-87	do K	7-88
Rž za pomlad . . .	»	7-63	»	7-64
Turšica za maj-junij /01 . .	»	5-35	»	5-36
Oves za pomlad . . .	»	5-90	»	5-92

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
14.	9. uveč	733.0	7.0	sl. svzh.	oblač.	
15.	7. zjutri	733.5	6.7	sr. jvzh.	oblač.	0.0
	2. popol.	732.7	8.4	sl. jvzh.	»	

Srednja večerajšnja temperatura 7.2 normale: 3.9.

Čopice za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanskulce. 228 16 11-6
Vnanja naročila proti povzetju.

Na prodaj je

hiša števil. 13

na Selu pod Ljubljano.

Več se izve na Selu št. 8. 1019 3-1

1006 3-8

S 17/00
57

Oklic.

V konkurzu Ivana Kramarja, trgovca v Idriji, se proda ofertnim potom tistemu, ki največ ponudi, skupno (en bloc) vsa na 17.609 K 89 v. cenjena kreditarjeva zaloga trgovinskega blaga, katero je popisano v inventarskem zapisniku z dne 9. oktobra 1900 S. 17/00/33 pod točkami 1 do 1074, izvemši točk 1023 in 1024, pod sledečimi pogoji:

1) Konkurnzna masa ne prevzame nikakoršne garancije za popolnost in resničnost inventarnega zapisnika in za kakovost blaga.
2) Pod cenilno vrednostjo se ponudba ne sprejme.
3) Konkurnzna masa si pridržuje po sklepu upniškega odbora pravico ponudbe, katere se bodo podale, ali sprejeti ali pa tudi poljubno odkloniti.

4) Ponudniki morajo svoje ponudbe doposlati do 26. novembra 1900. do 6 ure zvečer konkurznemu upravniku g. dr. Francu Tomišku, odvetniku v Ljubljani, Breg 20 pismeno. Ob zajednem mora vsak ponudnik položiti vadij, to je 10% od inventurne vrednosti 17.609 K 89 v. tedaj v znesku 1761 K.

Kupcu je trgovinski lokal na razpolago do konca decembra 1900.

Inventarski zapisnik je moči pregledati pri konkurznem komisarju.

Idrija, dne 7. novembra 1900.

Konkurzni komisar:

Sturm.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompi, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Igľavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 14. novembra.	
Skupni državni dolg v notah . . .	98 15
Skupni državni dolg v srebru . . .	97 90
Avstrijska zlata renta 4% . . .	115 05
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron . . .	98 45
Ogerska zlata renta 4% . . .	114 95
Ogerska kronska renta 4%, 200 . . .	90 35
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . .	1692 —
Kreditne delnice, 160 gld. . .	663 50
London vista . . .	240 65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj . . .	117 70

Dne 14. novembra.	
20 mark . . .	23 52
20 frankov (napoleonov) . . .	19 19
Italijanski bankovci . . .	90 55
C. kr. cekini . . .	11 38
Dne 14. novembra.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld. . .	172 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . .	163 50
Državne srečke l. 1864, 100 gld. . .	205 —
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	94 50
Tisne srečke 4%, 100 gld. . .	—
Dunavske vravnave srečke 5% . . .	256 —

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . . .	106 —
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	93 75
Priporitne obveznice državne železnice . . .	410 —
» južne železnice 3% . . .	322 —
» južne železnice 5% . . .	119 75
» dolenskih železnice 4% . . .	99 50
Kreditne srečke, 100 gld. . .	398 —
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . .	350 —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. . .	43 50
Ogerskega . . .	5 —
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. . .	12 70
Rudolfove srečke, 10 gld. . .	59 —

Salmove srečke, 40 gld. . .	178 —
St. Genois srečke, 40 gld. . .	198 —
Waldsteinove srečke, 30 gld. . .	—
Ljubljanske srečke . . .	50 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. . .	272 50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . .	6220 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld. . .	807 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . .	112 50
Splošna avstrijska stavbna družba . . .	155 —
Montanska družba avstr. plan. . .	430 50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . .	468 —
Papirnih rubljev 100 . . .	251 —

Nakup in prodaja

razskovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za skupne pri zbiranjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zbiranje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti.
naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Plocoli
v Ljubljani
dvornega zadržnika Nj.
Svetosti papeža

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamah nezasluženo sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino.

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabilih osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih.

11. 590 50-20

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

IVAN KORDIK v Ljubljani

Prešernove (Slonove) ulice števil. 10-14

priporoča svojo veliko za'ogo 977 4-3

gumijevih čevljev,

zimskih copat

za Miklavža

vsakovrstne igrače

po najnižji ceni na

drobno in debelo.

Za čevljarje, sed arje in krojače vsakovrstne potrebščine.

Vsprejme takoj trgovskega učenca.

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Velikanstva

XXI. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji zakonito dopuščena — ima 18.122 dobitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 418.640 kron.

Glavni dobitki znaša

200.000 kron
v gotovem denarju.

Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski urad.

Žrebanje nepreklicljivo dné 13. decembra 1900.

Jedna srečka stane 4 krone.

Dobiti so srečke pri državni loteriji na Dunaju, I., Riemergasse 7, po tabačnih trafikah, loterijah, pri davkarjih, poštah in brzojavnih pa železničnih uradih, po menjalnicah itd. Načrt loterije brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

Oddelek za državne loterije.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1,
v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1899 kron 177.060.451—
Letni dohodki na premijah in obrestih leta 1899 34.259.092—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za odkupe itd. od postanka društva (1848) 383.793.888—
Mej letom 1899 je društvo izdalo 5838 polic z glavnico 56.097.103—
Za specijalno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do 31. decembra 1899 v vrednostnih papirjih založila že znesek

nom. kron 20.359.000—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

1010 12-1

Gvidonu Zeschko-tu

v vili nasproti Narodnemu domu.

V najem se daje kovačnica,

jedna delavnica ključavničarska in jedna
kleparska.

Več pové I. I. Kantz, Rimska cesta
št. 16. 999 7-5

Išče se

1018 2-1

kuharica

za farovž, priletna ženska, lepega vedenja,
katera je vajena tudi majhni kmetiji. Na-
stop službe 1. decembra t. l.

Kjé, pové upravništvo „Slovenca“.

IV. 139/95
13

Oklic.

1017 3-1

S privoljenjem c. kr. deželne sodnije v Ljubljani dovoljuje se prostovoljna, tabularnim upnikom torej nekvarna, nadrobna, po želji kupovalcev po parcelah ali skupinah parcel vršeča se dražba nđl Antonu Gabrijelčič iz Brezja lastnega posestva vlož. št. 131 katastr. občine Leše, obstoječega iz zidane hiše št. 5 v Peračicah, sadnih vrtov, travnikov in gozdov, ter so določa na lici mesta v Peračici št. 5

za dan 29. novembra 1900

pričenši ob 9. uri dopoldne.

Izključna cena vsega posestva znaša 2864 K, pod katero se posestvo ne prodá.

Pred ponudbo je položiti 10% vadij. — Sodnija si pridrži pravico prodajo v 8 dneh od briti.

Nadrobni pogoji leže tusodno na upogled.

C. kr. okrajno sodišče v Radovljici, oddelek I.,

dné 10. novembra 1900.

Slavnemu p. n. občinstvu se uljudno naznanja, da se je pričela

v soboto 3. novembra 1900

v Prešernovih ulicah števil. 1

v Friš-ovi palači

velika prodaja blaga

in sicer pride na prodaj:

Velika partija sukna, med tem angleško in brnsko sukno in blago za haveloke.
Velika partija raznega volnenega blaga za dame in barvanega barhenta od 15 kr. meter naprej.
Velika partija Smyrna-preprog (teplihov) vsake velikosti, kakor preproge za pred posteljo in za na stene. Preproge, 2 metra široke in 3 metre dolge, po gld. 5-90.
Velika partija svilnatih blaga, med tem najnovejši vzorci Taft-svile, po 95 kr. meter.
Velika partija modrocev, približno 500 komadov, iz neke konkurzne mase, od 30 kr. višje.
Vrh tega še nekaj izvanredno cenih partij raznega blaga.
Ker se bode omenjeno blago po izvanredno nizkih cenah prodalo, je upati, da se izbira v kratkem zmanjša, in je tedaj priporočljivo, da se vsakdo, kdor želi to ugodno priliko uporabiti, pravočasno z nakupom preskrbi.

976 7